

паднатъ азиатскитѣ провинции, а на Сюлеймана европейскитѣ, но Сюлеймановото властолюбие развалило тоя планъ.

Въ 1409 г. Мохамедъ изпратилъ най-малкия братъ *Муса* въ Европа, да отпочне военнитѣ действия противъ Сюлеймана. Муса тръгналъ съ кораби отъ Синопъ, потеглилъ къмъ устието на Дунава и приятелски билъ посрещнатъ отъ Мирчо. Турскитѣ гарнизони въ Дунавскитѣ земи, Стефанъ Лазаревичъ, братъ му Вълко и български боляри и градове се присъединили къмъ Муса. Мирчо, който владѣлъ още нѣколко български крайдунавски градове, му помогналъ съ всичкитѣ си сили. До самитѣ Византийски стени, около крепостта Космидионъ при Златния рогъ станалъ боятъ между Сюлеймана и Муса. Султанъ Сюлейманъ, подпомогнатъ отъ византийцитѣ, победилъ поради предателството на съюзницитѣ на неговия врагъ: въ разгара на боя сѣрбитѣ изоставили Муса, а Вълко дори преминалъ съ цѣлата си войска на страната на Сюлеймана⁵. Муса се спасилъ съ бѣгство и разбойничествувалъ по балканитѣ и по Тракия. Той нападналъ Вълко, когато тоя се връщалъ въ Пловдивъ, и го обезглавилъ въ една гора (6 юний 1410 г.)⁶; сжщата участъ сполетѣла и племеника му Лазара близо до Одринъ. По заповѣдъ на Муса пловдивскиятъ митрополитъ Дамянъ билъ убитъ въ църквата, а трупътъ му изхвърленъ презъ градската стена. Изобщо Пловдивъ тогава много пострадалъ. Сюлейманъ пъкъ го и опожарилъ, защото тамошнитѣ турци били на страната на Муса.

Сюлейманъ отново се предалъ въ Одринъ на веселби и пианство, но за малко било неговото величие: ненадейно предъ града се явилъ Муса и много отъ знатнитѣ преминали на негова страна. Сюлейманъ се опиталъ да избѣга въ Цариградъ, но билъ хванатъ и одушенъ (5 юний 1411 г.)⁷.

Муса билъ по-енергиченъ и по-нравственъ отъ Сюлеймана, строгостта му, обаче, се превръщала въ тирания. Той се отменалъ отъ брата си Мохамеда и му станалъ смъртенъ врагъ. Съ много разбойнишки набѣги и съ обсадата на богатия градъ Ново-Бърдо той отмъщавалъ на сѣрбитѣ за измѣната имъ въ битката предъ Цариградъ, а Стефанъ му се отплатилъ съ разграбване на Пиротската областъ. Въ 1413 г. противъ Муса възстаналъ турскиятъ комендантъ на съседнитѣ съ Сърбия крепости Хамузъ-бегъ, а заедно съ него и българитѣ по Тимошката долина. Муса, следъ като завладѣлъ българскитѣ крепости Сврлигъ и Соколецъ (днесъ — Баня), пленилъ Хамузъ-бега, извелъ селскитѣ жители и преселилъ въ областта между планинитѣ Ртанъ и Озренъ колонисти отъ други области. Следъ това преминалъ границата и завоювалъ сѣрбскитѣ крепости Болванъ и Липовацъ (развалинитѣ имъ и до сега личатъ около Алексинацъ), Сталачъ при сливането на дветѣ Морави и Коприанъ (Прокуплье)⁸.

Муса отнелъ отъ византийцитѣ припонтийската страна и Тесалия и нападналъ самата Византия, но билъ отблъснатъ. Затова пъкъ нанесълъ на брата си Мохамеда, когато последниятъ съ помощта на гърцитѣ преминавалъ Босфора, такова поражение при Инджигисъ, че той едвамъ успѣлъ да се върне въ Азия.

Между това Стефанъ Лазаревичъ свързалъ съюзъ противъ Муса съ Юсуфъ, „началникъ на Константиновата земя“ (стр. 254), и съ Иигитъ, скопски пограниченъ воевода, които и двамата избѣгали отъ затвора на Муса въ Димотика и се върнали въ областитѣ си. Въ сжщото време византийцитѣ изпратили Сюлеймановия синъ *Орхана*⁹ въ Солунъ, та да почне той тамъ военни действия съ помощта на славянския боляринъ Богданъ и на турскитѣ колонисти въ Македония. Муса, обаче, пленилъ Орхана и заповѣдалъ да му извадятъ очитѣ, завзелъ земята на Богдана, нахлулъ следъ това въ Сърбия и разбилъ деспота при Врѣбница, недалечъ отъ Крушевацъ (1413).